కాఫీ సేవించి, బిల్లు కోసం నిరీక్షిస్తూ కూర్చున్నాము నేను, మురళీ.

ఇంతలో ఓ వృద్ధవనిత మా టేబుల్ ముందున్న మరో టేబుల్ దగ్గిర కూర్చుంది. మురళి తన మోచేతితో నన్ను పొడిచాడు, 'ఆవిణ్ణి చూడు' అన్నట్టు.

ఆవిడ నుదుట కుంకం లేదు. చేతులకు గాజులు లేవు. మామూలు దుస్తులు ధరించింది. ఎడమ భుజానికి ఒక పెద్ద సంచీ తగిలించింది. దానిలో పుస్తకాలు కాబోలు ఉన్నాయి.

'ఏమిటి కథ?' అన్నట్లు ప్రశ్నార్థకంగా చూశాను మురళివేపు.

"చెబుతాను, కానీ ఆవిణ్ణి బాగా చూడు" అన్నాడు మురళి. ఆవిడికి నమస్కరించాడు.

సర్వరు బిల్లుతో ప్రత్యక్షం కాగా, డబ్బులు చెల్లించి బయటపడ్డాము.

"ఎవరురా ఆవిడ?"

"నీకెలా కనిపిస్తూంది?" తిరిగి ప్రశ్నించాడు నన్నే.

"ఎవరో విధవస్త్రీలాగుంది. భుజంమీద వేలాడుతున్న సంచీని చూస్తే, ఎవరో క్రిస్టియన్ మిషనరీ స్త్రీ అనిపిస్తూంది."

"నీవన్నట్టు ఆవిడ విధవరాలే కాని క్రైస్తవురాలు కాదు. పోతే మిషనరీ స్పిరిట్ ఉంది. అదో పెద్ద కథ. ఆవిణ్ణి పొగడనివారే లేరు ఆకాలంలో. రాను రాను తన కీర్తి అంతా మాయమై, ఇప్పుడో సామాన్యురాలులాగ మిగిలిపోయింది."

నడుస్తూనే ఊరు అవతల ఉన్న పొలాలగట్టుమీద ప్రశాంతమైన చోటు చూసుకొని కూర్చున్నాము.

"ఇంక చెప్పరా!" ఆత్రంగా అన్నాను.

మురళి చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు:

ఆవిడ పేరు శారదాదేవి. పేరుకు తగ్గట్టు నిజంగా చదువుల శారదే. తల్లిదండ్రులకు తను ఒక్కతే కూతురు. మెట్రిక్‌వరకు చదువుకుంది. ఆ రోజుల్లో స్త్రీ విద్య ఎలా నిరసించేవారో తెలుసుగా. అయినా ఎవ్వరికీ భయపడక, పక్క ఊరిలో ఉన్న హైస్కూల్‌కు వెళ్ళి చదువుకుంటూండేది. ఈ రోజుల్లో ఉండే ప్రోత్సాహమే తనకు లభించి ఉంటే, కాలేజీలోకూడా చదివేదేమో!

అదే ఊళ్లో ఉన్న ఒక వరుడితో పెళ్ళి ఏర్పాటు చేశారు. అదృష్టవశాత్తూ, భర్త సనాతనుడు కాదు. ఆమె పంతులమ్మ పని చెయ్యడానికి ఒప్పుకున్నాడు.

ఆరోజు శారద పొందిన ఆనందం మరి ఎప్పుడూ పొందలేదేమో! అక్షరజ్ఞానంలేని బాలబాలికలనందరిని చేర్చి, చిన్న పాఠశాల తెరిచింది. విసుక్కోకుండా ప్రతి ఒక్కరికీ అక్షరాలు దిద్దడం నేర్పింది. విద్యాదానం చెయ్యడంలో ఆమెకు ఎక్కడలేని తృప్తి కలిగేది. బడికి పంపని తల్లిదండ్రులను బతిమాలి ఒప్పించేది. చదువుకుంటే ఏమేమి లాభాలు కలుగుతాయో విడమరిచి చెప్పేది.

ఒకటో తరగతిని రెండోదిగాను, రెండోదాన్ని మూడోదానిగాను మార్చుకుంటూ వెళ్ళగలిగింది. పిల్లలందరికి ఆవిడ అంటే చెప్పలేని గౌరవమూ, అభిమానమూనూ. ఎవరేనా తనను ప్రశంసిస్తే ఉబ్బిపోకుండా, "ఈ విశాల జగత్తులో నా వంతెంత?" అనేది.

ఆ చిన్న పాఠశాలే తనకు లోకం. అది తన రాజ్యం. తను దానికి రాణి. పిల్లలు తన ప్రజలు. చదువు చెప్పి, వారిని వృద్ధిలోకి తీసుకురావడమే తన ధ్యేయం. ఎప్పుడూ బడి ధ్యాసే. బడి అయిపోయిన తరవాత మరుచటిరోజున ఏమి నేర్పాలో, ఎలా బోధించాలో ఒక పథకం వేసుకునేది. పిల్లలు మరీ విసుగు కనబరిచినప్పుడు, ఉత్సాహం కలిగించడానికి ఆటలు ఆడించేది. వారు విరామంగా ఉంటే తన చక్కటి కంఠంతో శ్రావ్యంగా పాటలు పాడేది. దేశభక్తి గీతాలు వారికి నేర్పించేది.

కాలం ఎప్పుడూ ఒక్కతీరిగా ఉండదు కదా! మార్పులు జరగడం సహజం.

ప్రభుత్వంవారు ఆ ఊళ్లో ప్రాథమిక పాఠశాల తెరవబోతున్నారని తెలిసింది. ముద్దులబిడ్డకు తల్లి తియ్యటి కబుర్లు చెబుతూ, ఆప్యాయంగా అన్నం తినిపిస్తూంటే, ఎవరో వచ్చి ఆ గిన్నెను, పాపను లాక్కుని, అన్నం పాప నోట్లోకి మొరటుగా కుక్కినట్టు బాధపడింది, శారద. తన స్థానంలో మరో నలుగురు టీచర్లు, ఒక హెడ్‌మిస్ట్రెస్ రావడంతో తనకు చెప్పలేని బాధ కలిగింది.

శారదనుకూడా అందులోనే టీచరు పని చెయ్యమన్నారు, ఆవిడ శ్రద్ధాసక్తులనుగూర్చి విన్న పైఉద్యోగులు. ఆ ఏడే నాన్న నన్ను బడిలో చేర్చడం జరిగింది.

కొన్ని రోజులు బాధపడినా, తరవాత అలవాటు పడిపోయింది. 'వారుమాత్రం ఎవరు? పిల్లల అభివృద్ధికై పాటుపడేవారే కదా! పిల్లలకు ఎలా చదువు చెప్పాలో అన్నదానిలో శిక్షణ పొంది వచ్చారు. తను

పిల్లలమీద ప్రేమ పిల్లలను కన్న తల్లికే ఉంటుంది. గొడ్రాలికేం తెలుస్తుంది కడుపు తీపి!—అనుకోవడం ఒక భ్రమ. పిల్లల కోసం తపించి, తన కడుపు పండకున్నా ఇతరుల పిల్లలనే తన పిల్లలుగా భావించి వారి సేవ కోసమే జీవితం అంకితంచేసే స్త్రీ ఎంత గొప్పదో ఎలా చెప్పడం?

ప్రకృతిమాత శిక్షణ ఇచ్చింది. అంతే తేడా. ఒక్కరు సాధించేకన్నా పలువురు సాధిస్తే, జయం తేలిగ్గా లభ్యమౌతుంది కదా!' ఈ తలపు రాగానే, ఆదోరకమైన తృప్తి కలిగేది.

హెడ్‌మిస్ట్రెస్ ఆవిణ్ణి సాదరంగా చూసేది. చదువులో పెద్దదైనా, వయస్సులో చిన్నదే. ప్రతి విషయంలో శారద అభిప్రాయం తీసుకునేది. శారద సంతోషంతో ఉక్కిరిబిక్కిరి అవుతూ, బడి ఎలా పైకి తేవాలో తన అనుభవాలు చెబుతూండేది. తోటి టీచర్లుకూడా ఆమెను మర్యాదగా చూసేవారు.

కాలక్రమేణ బడి మాధ్యమిక పాఠశాల వరకూ పెరిగింది. ఆరోజుల్లో అనుకోకుండా తన భర్త హఠాత్తుగా పోయాడు. ఈ చింతకన్నా, బడిలోని మార్పులు ఆవిణ్ణి ఎక్కువగా కుంగదీశాయి. పాత టీచర్లు బదిలీ అయ్యారు. కొత్త టీచర్ల మొహాలు చూస్తే, వీళ్లు పంతులమ్మలా? లేక సీతాకోకచిలకలా? అనిపించేది. భర్త పోవడంమూలాన ఆమెను అదే ఊరిలో పెట్టారు. హైస్కూల్ కావడం మూలాన కొత్త హెడ్‌మిస్ట్రెస్ ఎమ్. ఏ. చదువుకున్నావిడ ఎక్కడలేని గౌరవంకోసం పాకులాడేది.

శారదను అసలు లెక్కపెట్టేదేకాదు సుభద్ర. అంటే శారద అంత గొప్పదని కాదు. ఆ బడిలో చాలా అనుభవం ఉన్న వ్యక్తి. ఆ ఊళ్లో పుట్టి పెరిగింది. ఆ ఊరి గాలి ఆమెకు తెలిసినంత బాగా మరెవరికి తెలుస్తుంది?

రోజులు చప్పగా గడుస్తున్నాయి. ముందున్న శక్తి, శ్రద్ధ చెక్కుచెదరకుండా అలానే ఉన్నా, పరిస్థితుల ప్రభావం ఆమెను మార్చిందని చెప్పక తప్పదు. ఏదో పోగొట్టుకున్నదానిలా మానసికంగా బాధపడేది.

ఆ రోజులలో చదువుకు, ఈ రోజులలో చదువుకు బోలెడంత తారతమ్యం కనబడింది. క్రమశిక్షణ విషయమైతే సరేసరి. నీకు తెలియని దేముంది? విపరీతంగా బాధపడేది.

ఓరోజు పేరెంట్స్‌డే ఏర్పాటు చేశారు. అప్పుడు నేను వదో తరగతిలో ఉన్నాను. ఆనాటి కార్యక్రమంలో నాటక ప్రదర్శనలు, టీపార్టీ, తరవాత విద్యార్థులకు సంబంధించిన చర్చలు మొదలయినవి ఉన్నాయి. స్కూల్ ఆవరణ అంతా జెండాలతో అలంకరించారు. ఆరుబయట స్టేజి వేసి, రంగురంగుల దీపాలతో అందంగా అమర్చారు. ఆడవారికి, మగవారికి ప్రత్యేకంగా కుర్చీలు వర్చారు. శారద లోపలికి అడుగు పెట్టింది. ఆవిణ్ణి ఎవ్వరూ పట్టించుకోలేదు.

ఎమ్. సరస్వతి

తనలో తాను ఏమో అనుకుంటూ ఓ మూలన నిలుచుండిపోయింది.

'అలంకరణ కన్నుల కింపుగా ఉన్నా, ఈ శ్రద్ధలో పదోభాగం చదువులో చూపెడితే ఎంత బాగుంటుంది' అనుకుంది ఆమె. అమ్మాయిల్ని మించి అబ్బాయిలు, అబ్బాయిల్ని మించి అమ్మాయిలు షోకులు చేసుకున్నారు. అబ్బాయిలు గోడలమీది నుంచి, చెట్లమీదినుంచి దూకడంలో వారికన్న ప్రవీణులే లేరని నిరూపించుకుంటున్నారు.

శారదకు ఒళ్లు మండింది వాళ్ల ప్రవర్తన చూడగానే, ఉపాధ్యాయులెవరూ అదుపులో పెట్టరేం చెప్మా. దగ్గరగా వెళ్ళి కసిరింది, దిగి బుద్ధిగా కూర్చోమని. ఆమె ఎదట భయపడినట్లే నటించి వెనక్కి వెళ్ళి, చేతులు తిప్పుతూ వెక్కిరించారు. ఎదురుగా ఉన్న కొంతమంది తుంటరులు ఈ వేషం చూసి తెగ ఆనందిస్తున్నారు. అందులో నేనుకూడా ఒకణ్ణి అంటే నమ్ముతావా? ఇంకా కొంతమంది ప్రబుద్ధులైతే 'నీ లెక్కేమిటి' అన్నట్టు వాళ్ళ [illegible] గోడమీద వేసి, గుర్రం స్వారీచేసే ముఖాలు పెట్టారు. మళ్లీ మేమంతా ఆవిడదగ్గర ఒకప్పుడు చదువుకున్న వాళ్లమే. పెద్ద క్లాసులకు రాగానే చిన్నప్పటి టీచర్‌ను ఎలా మరిచిపోగల్గుతారో అని ఇప్పుడు అనిపిస్తుంది.

శారద మనస్సుకు కష్టం అనిపించి, అటునుంచి కదిలి నాలుగడుగులు వేసింది. ఉపాధ్యాయినులంతా ఎట్టు చీరలు కట్టుకొని, అదేదో సినిమాలో వేసుకున్న ముడి వేసుకొని, పూలు చుట్టి, ఓరగా కుర్రమేస్టార్ల వేపు చూస్తూ ఉన్నారు. ఎవరికి వారే గొప్పగా, హాయిగా ఊహించుకుంటున్నారు.

మెల్లిగా వెళ్లి, ఒక స్తంభం వెనక నుంచుంది. అక్కడ విద్యార్థినుల బృందం ఉంది. వాళ్ల మాటలు వింటూ నిలుచుండిపోయింది. ఒక్కరూ ఆమెను గమనించలేదు.

అరుణ అంటూంది: "సైన్స్ టీచర్‌కు ఆ మోడల్ బాగా నప్పింది కదూ? అచ్చు సినిమాస్టార్‌లా ఉంది!"

రాధ అడుగుతూంది మాలతిని: "నీవు ప్రింటెడ్ జార్జెట్ కట్టుకుంటానని ఈ ఆకుపచ్చది కట్టుకున్నావేం?"

దానికి పార్వతి జవాబు: "అది జార్జెట్ చీరే కట్టింది ముందు. స్కూల్‌కి వచ్చాక హిస్టరీ టీచర్ కట్టిన చీర చూసి, ఇంటికి వెళ్లి మార్చుకువచ్చిందే."

"నీ నెక్లెస్ డిజైన్ ఎక్కడో చూసినట్టుందే, ఉష! ఓ, అర్థమైందిలే. ఇంగ్లీష్ టీచర్ అంటే నీ కభిమానం కదూ! ఆవిడ మెళ్లోకూడా ఈలాటిదే ఉంది" అంది సుజాత. ఉష సిగ్గుతో తల వంచుకుంది.

చిన్నప్పుడు మారాం చేస్తే, తాయిలాలు ఇచ్చి తను బుజ్జగించిన పంకజం, ఇప్పుడు తన ఎదటే నిర్లక్ష్యంగా నడుస్తూంది.

హఠాత్తుగా నిశ్శబ్దం ఏర్పడింది. ముఖ్యాతిథిని సాదరంగా ఆహ్వానిస్తూ, అతడితోపాటే నవ్వుతూ వస్తూంది హెడ్‌మిస్ట్రెస్ సుభద్ర. ఆమెకూడా అలంకరణలో ఏమీ లోపం చెయ్యలేదు.

టీచర్లకు కేటాయించిన స్థలంలోకి వెళ్ళి కూర్చుంది శారద. అమ్మాయిలంతా టీచర్ల ముందు నుంచి వెడుతున్నారు, వారికి నిర్ణయించిన స్థలంలోకి.

వారి నడకలలో భయం, భక్తి లేవు. పెళ్ళికొడుకులను చూసినంత సిగ్గుగా ఉంది వారికి ఉపాధ్యాయినులను చూస్తే. శారద పక్కనే ఉన్న హిస్టరీ టీచర్‌కు నమస్కరించింది మాలతి, ముసిముసిగా నవ్వుతూ. శారదను ఓ అపరిచిత వ్యక్తిగా చూస్తూ ముందుకు సాగిపోయింది, మాలతి.

ఆమె తనకు నమస్కరించనందుకు బాధపడలేదు కానీ, నేటి విద్యార్థుల మర్యాద ఇంతగా దిగజారి పోయిందా! అని విచారించింది. విద్యాభిక్ష పెట్టిన గురువులను మరచిపోవడం సాధ్యమైన విషయమేనా? తనకు చిన్నప్పుడు లెక్కలు చెప్పిన మేస్టారు మొన్న కనిపిస్తే, తాను రెండురోజులు ఇంట్లో పెట్టుకుని ఆతిథ్యం ఇచ్చి పంపలేదూ! కాలమహిమ! ఇప్పటి విద్యార్థులు టీచర్లను ఎదిరించినా పడిఉండాలి, పొట్టకూటికోసం. వెనక వరసలో ఉన్న ఇంగ్లీష్ టీచర్‌ను, స్నేహితురాలు కాబోలు అడుగుతూంది, తనను చూపించి ఎవరని.

“ఓ, ఆవిడా! వైస్ ప్రిన్సిపాల్. నిజానికి కాదనుకో. కానీ ఆవిడ ప్రవర్తనబట్టే మేమంతా ఆ పేరు పెట్టాం. అడగకపోయినా సలహాలు చెబుతుంది. ప్రతిదీ తనకే కావాలి. కాలం మారిందని తెలిసినా, ఒరకంగా అందరూ ఉండాలంటుంది. ఓహో! విని తీరాలి ఆవిడ గొప్పలు. ఈ తరంవారికి క్రమశిక్షణ ఏమీ తెలియదుట. తనైతే అందరినీ చక్కగా అదుపులో పెట్టగలదట......”

ఇలా సాగుతున్న మాటలు శారదకు వినాలనిపించలేదు. ఛీ! పాడు మనుష్యులు! ఉద్యోగం మానేద్దామనిపించింది మొదటిసారిగా. కానీ తన పరిస్థితి, తన కర్తవ్యం, తన ధ్యేయం గుర్తుకు వచ్చి మనస్సు మార్చుకుంది.

నాటకాలు, టీపార్టీ ముగిశాక, హెడ్‌మిస్ట్రెస్ పెద్ద నివేదిక చదివింది, హైస్కూల్ టీచర్లను పొగుడుతూ. వాళ్ల ముఖాలు గర్వంతో వెలిగాయి. వారిలో ఏ ఒక్కరు లేకపోయినా బడి ఇంత పైకి వచ్చేది కాదని, ఇంకా ఈలానే ఏమేమో చదివింది. తన పేరు ఎక్కడా వినపడలేదు. తను చదువుకు పునాది వెయ్యకపోతే, ఈనాడు ఈ హైస్కూల్ విద్యార్థులు ఉండేవారా? చెట్టుకు వేరు ఎంత ముఖ్యం? కాని అది కనపడదు. మధ్యలో వచ్చిన ఆకులు, పువ్వులు, పళ్ళే కనపడతాయి. శారద ఏదో చెయ్యాలనుకుంది. కాని ఏం చెయ్యగలదు? తను అశక్త. కుర్చీలో ఇబ్బందిగా కదిలింది.

“చూశావే, ఆవిడ ఓర్వలేనితనం! పెద్దవారయ్యే కొద్దీ స్త్రీలకు అసూయ పెరుగుతుందేకాని తరగదు.” అక్కడికి వారు స్త్రీలు కానట్టు!

“ఎవరైనా టీచర్లు మాట్లాడదలుచుకుంటే మాట్లాడవచ్చు.” సుభద్ర కంఠం మైక్‌లో వినపడింది. అంతవరకూ కేరింతాలు కొడుతున్న హైస్కూల్ టీచర్ల గుండెలు గుబగుబలాడాయి.

ఎవ్వరూ లేవలేదు. “ఏమంటే ఏవు” అనుకుంటున్నారు. వారి చేతకానితనానికి నవ్వుకుని, శారద లేచి వేదికవేపు వెళ్లింది. టీచర్లు ఒకళ్ల మొహాలు ఒకళ్లు చూసుకున్నారు. మైక్ దగ్గిరికి వెళ్లి గొంతు సర్దుకుని మాట్లాడసాగింది.

“ముందటి విద్యావిధానంలోకన్నా ఇప్పటి విద్యావిధానంలో ఎన్నో లోపాలున్నాయి. ఆ రోజుల్లో టీచర్లు ట్రెయినింగ్ పొందకపోయినా, పిల్లల చదువుల అంతస్తు చాలా బాగుండేది. ఈ రోజుల్లో ఎన్నో విధాల శిక్షణ ఇచ్చినా విద్యార్థులు వెనక్కి వెడుతున్నారే కాని ముందుకి వెళ్లడంలేదు. చదువు సంగతి వదలండి ప్రస్తుతానికి. ఆటల విషయం చూడండి. అరవై ఏళ్ల ముసలమ్మలలా కబుర్లు చెప్పుతూ కూర్చుంటారు విద్యార్థులు, ఆటల పీరియడ్‌లో. టైమ్‌టేబుల్‌లో మ్యూజిక్‌కు స్థానం లేదు. భక్తిగీతాలు ఎంత చెవులు తెరిచినా వినిపించవు. అదే సినిమా పాటలైతే కంఠపాఠంగా వస్తాయి. స్నేహితులతో లాయర్లలాగే వాదించే వీరు, చర్చలు పెడితే నోళ్లు విప్పరు. డిటెక్టివ్ పుస్తకాలమీద ఉన్న శ్రద్ధ చదువుకునే పాఠాలమీద ఉండదు.

“మా రోజులలో ఇప్పటి అనుకూల పరిస్థితులేవి? మెడికల్ చెకప్, క్యుములేటివ్ రికార్డులు, లైబ్రరీ, వాస్తవికమయిన ప్రశ్నలు, ఆడియోవిషువల్ ఎయిడ్స్ మొదలయినవి మే మెరుగుదుమా?

“ఇక క్రమశిక్షణ విషయానికి వద్దాం. పత్రికలు విమర్శిస్తూనే ఉన్నాయి. దీనికి మార్గమేమిటి అని అడుగుతున్నాయి. నన్నడిగితే టీచర్లతో సంప్రతించాలి ఆ విషయం. విద్యార్థులను గురించి వారికి తెలిసినంత బాగా ఇతరులకు తెలియదు.

“పిల్లలు ఎక్కువ భాగం ఇళ్లవద్దనే గడుపుతారు కాబట్టి, తల్లిదండ్రులు కూడా తగిన శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. తల్లిదండ్రులు పిల్లల్ని టీచర్లమీదే వదిలి వెయ్యకూడదు. అలాగే టీచర్లుకూడా జీతం పుచ్చుకునేంతవరకే తమ పని అనీ, ఉదయం పది నుంచి సాయంత్రం నాలుగువరకే తమ బాధ్యత అనీ అనుకోకూడదు. తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయులు కలిసి సహకరించాలి. నెలకోమారైనా సమావేశం కావాలి. శిల్పి రూపులేని రాతిని ఎలా ఆకారంలోకి తీసుకువస్తాడో, అలాగే విద్యార్థుల మనస్సులను మనకు కావలసిన మార్గంలోకి నడుపుకోవచ్చు. ‘విద్య నొసగును వినయంబు’ అన్నారు. కాని, నేటి విద్య గర్వం ఇస్తున్నది. బాగా అల్లరి చేసే పిల్లలను గుర్తించుకుని, వారిని తగినట్టు శిక్షించాలి. అప్పటికీ వారి ప్రవర్తనలో మార్పు కనిపించకపోతే ఒక సంవత్సరంపాటు సస్పెండ్ చేయాలి. మరే బడిలోను సీటు దొరకకుండా ఉండేందుకు టి. సి. లో స్పష్టంగా వ్రాయాలి.

> కర్తవ్యం అంటూ లేని క్షణం ఒక్కటి కూడా ఉండదు.
>
> —సిసిరో

“‘నేటి బాలకులు రేపటి పౌరులు’ అన్నారు. రేపు ఏదైనా సమావేశాలలో విద్యార్థులు అల్లరి చేశారంటే సమాజం ఎవరిని నిందిస్తుంది? వారిని తయారు చేసిన టీచర్లను, వారు చదువుకున్న బడిని ఆడిపోస్తుంది. దీనికి బాధ్యులెవరంటే టీచర్లు, ప్రిన్సిపాలు కారా? అందుకని టీచర్లు ముందడుగు వెయ్యాలి.”

పై ఉపన్యాసం ఎవ్వరికి నచ్చినా, ఆ స్కూల్ టీచర్లకు, సుభద్రకు నచ్చలేదనే చెప్పాలి. తన లోపాలను ఎత్తి చూపినట్లే బాధపడింది సుభద్ర. అప్పటినించి ఏదో తగువు వేసుకునేది శారదతో. ప్రతీ చిన్న విషయంలోను తోడి టీచరు మింగేస్తా మన్నట్టు చూసేవారు. శారద ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇచ్చేసింది.

అధైర్యపడలేదు శారద. తన రక్తమాంసాలను పిల్లల అభివృద్ధికి అర్పించిన శారద ఊరుకోలేకపోయింది. పాత పద్ధతి ప్రకారం తన ఇంటిముందు బడి తెరిచింది. బడికి వెళ్ళని పిల్లలనందరిని బతిమాలి తన బడిలో చేర్చుకుంది.

ప్రకృతిలో లీనమవుతూ పాఠాలు చెప్పుకుపోయే శారదను చూస్తే, ఇది రెండో శాంతినికేతనమా! అనిపించేది. ఆనందంతో తన్మయురాలై పాఠాలు చెప్పే శారదకు తన కెదురుగా జీప్ ఆగడం కాని, దానిలోనించి దిగిన పోలీసు ఆఫీసరు, అతని బృందము కాని కనిపించలేదు.

“మీమీద చాలా ఫిర్యాదులు వచ్చాయి. మీ నడవడిక ఏం బావుండలేదు” అన్నాడు ఇన్‌స్పెక్టర్.

నివ్వెరపోయింది శారద. సంగతి విని, ‘నేను బడి పోటీగా నిలబెట్టానా? వారికి ఇది ఏవిధంగా అడ్డు తగులుతుంది? ఆబడిలోని పిల్లలను నేనేం లాక్కోలేదే! బీదపిల్లలకు చదువు చెప్పడం తప్పా?’ అని ప్రశ్నించుకుంది.

“మీరు బడి ఎత్తివెయ్యాలి. రెండు రోజుల్లో ముయ్యకపోతే తగిన చర్య తీసుకోవలసి ఉంటుంది.”

పోలీసులను చూసి అక్కడ ఓ గుంపు చేరింది. అందులో కరణంగారుకూడా ఉన్నారు. అతను కలగజేసుకుని, “ఇందులో ఆవిడ తప్పేమిటి, ఇన్‌స్పెక్టర్‌గారూ? నిజానికి మా కుర్రాడు హైస్కూల్‌లో చేరిన దగ్గిరనుంచి రౌడీగా మారుతున్నాడనిపిస్తూంది. వాణ్ణి తెచ్చి ఈవిడ దగ్గిరే చదివిద్దామనుకుంటున్నాను” అన్నాడు.

“ఆజ్ఞ అంటే ఆజ్ఞేనండి. రెండు రోజుల తరవాత వస్తాము.” పోలీసు సిబ్బంది కదిలింది.

“శారదాదేవిగారూ! కొరివితో తల గోక్కోడం ఎందుకు చెప్పండి. ఇది కలికాల మహిమ! మిమ్మల్ని మే మెరగమా? మీ పేరు మానవులు తుడుపు పెట్టినా కూడా దేవుడు మాత్రం జాగ్రత్తగా జ్ఞప్తిలో పెట్టుకుంటాడు. దేవుడు మంచివారికి ఎప్పుడూ మేలు చేస్తాడు” అంటూ సానుభూతి కనపరిచాడు కరణం.

ఇంతవరకూ చెప్పి మురళి నావేపు చూసి, “తరవాత ఏమి జరిగిం దనుకుంటావు?” అన్నాడు.

“పాపం! ఆవిడకి పెద్ద దెబ్బే తగిలి ఉంటుంది. పిచ్చి పట్టి ఉండవచ్చు.” నా ఊహ చెప్పాను.

“కాదు, పొరపడ్డావు. ఆమె ఆత్మబలాన్ని కోల్పోలేదు, ఇంత జరిగినా. ఊరిలో సహృదయులు చందాలు వేసి నెల కింత ఇచ్చేవారు. జరిగినదాన్నిగూర్చి చింతిస్తూ కూర్చోవడం బుద్ధిమంతుల లక్షణం కాదు. కొత్త పథకం ఆలోచించింది. తన తిండికి పోగా మిగిలిన డబ్బుతో మంచి పుస్తకాలు కొనేది. మంచి పుస్తకాలు అంటే కథల పుస్తకాలు, నీతిపాఠం బోధించే పుస్తకాలు, చక్కని సాహిత్యంగల పుస్తకాలు కొని, ఏ వయస్సువారికి ఏ పుస్తకాలు తగునో అవి ఇచ్చి, చదవమని బతిమాలుతుంది. రాత్రింబగళ్ళు ఇదే పని ఆవిడకి” అంటూ ముగించాడు.

ఆ ఊరు వెళ్లడం ఇష్టం లేకపోయినా, మురళి బలవంతంవల్ల నాకు వెళ్లక తప్పింది కాదు. అందుకు ప్రతిఫలంగా ఒక చక్కని కథ విన్నందుకు నాకు చాలా ఆనందం కలిగింది. అంతేకాదు. నా కన్నులారా ఆ ధన్యజీవిని చూసినందుకు నా జన్మ ధన్యమైందనే సంతృప్తి కలిగింది. ★